

פתרון בגרות בהיסטוריה

022282	← מספר שאלון
24/06/2019	← תאריך בחינה
10:00	← שעת בחינה
יוסי	← כותב/ת הפתרון

1. שלושה צעדים שנקטו הנאצים כלפי הפולנים כדי לממש את "הסדר החדש" הם:

1. העברת עובדי כפיה פולניים לגרמניה.
2. חיסול האינטליגנציה
3. חיסול קצינים פולניים
4. ביטול המדינה "פולין" והגדרת כשטח הממשל הכללי (ג"ג).
5. סגירת המוסדות להשכלה גבוהה.
6. אריזציה

ההצדקה האידיאולוגית למימוש הסדר החדש מתוך הקטע:

1. תורת הגזע - הגזע הארי הוא מייסד האנושות ולכן מוצדק מצידו לנצל גזעים נחותים
2. מרחב המחיה - ייעודו של העם הפולני הסלאבי לתמוך בצרכי הקיום של הגזע הארי בכדי שיוכלו להמשיך ולפתח את התרבות למען העולם.
3. ההיסטוריה מוכיחה שבכל מקום בו העמים הנחותים הוכפפו לשירותו של הגזע הארי העליון, התקיימו התנאים לפיתוח התרבות העילית.

1. ב. שני צעדים שנקטו הנאצים כלפי יהודי פולין לפני ריכוזם בגטאות היו:

1. סימון היהודים ובידודם מהאוכלוסייה הפולנית
2. איסור על היהודים להחליף כתובת
3. החרמת הרכוש היהודי
4. חטיפות לעבודות כפייה
5. איסור על תפילה בציבור

המטרה של צעדים אלו:

1. סימון היהודים - הפרדתם מהאוכלוסייה הפולנית "הארית"
2. החלפת כתובת - להגברת השליטה על יהודי פולין
3. החרמה - אריזציה
4. עבודות - בכדי לפנות את הריסות המלחמה למען חזרה לשגרת חיים.
5. איסור תפילה - בכדי לפגוע בתרבות היהודית.

פתרון בגרות בהיסטוריה

2. שני צעדים מתחום החקיקה ואחד מתחום התעמולה שנקט השלטון הנאצי לביסוס שלטונו:

1. חוק ההסמכה – ריכוז סמכות החקיקה והביצוע בידיו של היטלר.
2. החוק לשיקום הרייך – ביטול המבנה הפדרטיבי של גרמניה.
3. חוק איסור קיום המפלגות, המפלגה היחידה המותרת היא המפלגה הנאצית.
4. חוק ההאחדה – איחוד משרת הנשיא עם משרת הקאנצלר.

תחום התעמולה – הקמת משרד התעמולה בראשותו של יוזף גבלס ששלט על תעשיית הסרטים, שידורי הרדיו, התרבות, האומנות והעיתונות.

2. התוכן של חוקי נירנברג והשפעתם על יהודי גרמניה ושאר האזרחים:

1. חוקי נירנברג הם חוקים גזעניים המכוונים נגד יהודי גרמניה ומורכבים משני חוקים ותקנה אחת.
2. חוק אזרחות הרייך – רק מי שהוא בעל דם גרמני או קרוב אליו יכול להיות אזרח גרמניה.
3. החוק להגנת הדם הגרמני והכבוד הגרמני – נישואין בין יהודים לבין גרמנים אסורים אסור ליהודי להניף את דגל הרייך או להשתמש בצבעיו. אסור ליהודי להעסיק עוזרת בית גרמניה מתחת לגיל 45.
4. תקנת מי הוא יהודי – מי שבמוצאו משלושה דורות לאחור יש דם יהודי.

השפעתם של חוקי נירנברג על יהודי גרמניה בשלילת אזרחותם הגרמנית ושלילת זכויותיהם הפוליטיות. זהו למעשה ביטול האמנציפציה (שוויון הזכויות) שהיה ליהודי גרמניה ונשללה זכותם להתגונן מפני אנטישמיות.

השפעתם של חוקי נירנברג על שאר האזרחים: זוגות נשואים מעורבים חוייבו על פי החוק להתגרש. ביטול הזכויות של היהודים עודד אנטישמיים נאציים להתעלל ביהודים חסרי ההגנה. בעקבות החקיקה החלה אריזציה מאסיבית כאשר נאצים כפו על יהודים למכור להם את רכושם תמורת פרוטות. גרמנים שלא היו נאצים או חברי המפלגה, הבינו שלטובתם עליהם לנתק את יחסיהם עם חבריהם היהודים.

3. ההסבר של הנאצים להקמת הגטאות היה:

1. היהודים מעדיפים לחיות בחברת עצמם והגטאות מאפשרים להם לקיים שלטון עצמי.
2. היהודים מפיצים מחלות ומגפות ולמען בריאות שאר האוכלוסייה יש לבודדם.
3. היהודים מספסרים במוצרי המזון ופוגעים באזרחי פולין האחרים.

פתרון בגרות בהיסטוריה

שני הסברים נוספים להקמת הגטאות:

1. לרכז את היהודים להגברת השליטה והפיקוח.
2. לבדוד אותם מהאוכלוסייה הפולנית
3. בתהליך ההעברה לגטאות בוצעה אריזציה של הרכוש שנותר מאחור.
4. לפגוע בפרייון היהודי על ידי אספקת מנות מזון מופחתות.
5. למען מטרה לא מוגדרת בעתיד, מתוך התנאי להקמת הגטאות היה סמיכות למסילת ברזל או לצמתי תחבורה.

3.ב. תנאי החיים בגטו והשפעתם על תפקוד המשפחה:

החיים בגטו התאפיינו בצפיפות רבה, רעב מתמיד, חשיפה לתנאי מזג האוויר מחוסר אפשרות לחמם בחורף, חוסר וודאות, מניעת טיפול רפואי וכו'.

תמותה מוגברת הייתה ממאפייני החיים בגטו. משפחות גרעיניות פורקו. ילדים בגילאים שונים הפכו ליתומים, המצוקה הולידה במקרים מסוימים אלימות ופשעה.

על מנת להתגבר על הרעב, מכרו יהודים את רכושם לפולנים מחוץ לגטו בתמורה למזון. כאשר הגטאות נסגרו את ההברחה של המזון ביצעו הילדים, הנערים והנערות. רבים מהם נתפשו והוצאו להורג. היו ילדים ששיממת פרנסת המשפחה ערערה עבורם את הסדר המשפחתי כאשר אב המשפחה חדל לפרנס.

ארגונים שפעלו בגטאות היו:

הצנטוס – שהקים והפעיל בתי יתומים

וועדי הבתים – שניהלו את חיי מאות היהודים שהתגוררו בכל בית ובית.

מוסד לעזרה הדדית – שסייע בחלוקת מזון ומציאת דיור

4.א. ההחלטה על "הפתרון הסופי" התקבלה לפני שכונסה וועידת ואנוזה, הנימוקים:

1. הרכב המשתתפים בוועידת ואנוזה לא היה בכיר דיו בכדי לקבל החלטה שכזו.
2. למשתתפי הוועידה נמסרה הודעה שההחלטה התקבלה לפני כינוסה.
3. בספטמבר 1941 התקבלה החלטה בצמרת האס.אס להקל על המשך הרצח והחלו להפעיל את משאיות הגז.
4. בדצמבר 1941 החל לפעול מחנה ההשמדה הראשון "חלמנו".

פתרון בגרות בהיסטוריה

שני הסברים לחשיבותה של הוועידה :

1. הרכב המשתתפים בוועידה מעיד על חשיבותה. בהיותם נציגי המשרדים השונים שרק תיאום ושיתוף פעולה ביניהם יכול היה להקים את המכונה המשומנת שאיתה, ריכזה ושילחה יהודים מכל ארצות אירופה שבשליטת הנאצים להשמדה.
 2. בכדי למנוע הפרעות ותקלות כתוצאה מחילוקי דעות מצידם של המשרדים השונים, נקבע שהפוסק ובעל הסמכות העליונה יהיה ריינהרט היידריך ראש המשרד הראשי לביטחון הרייך.
- ב.4. היהודים בגטאות התקשו להאמין שמטרת הנאצים היא להשמיד את העם היהודי כי :
1. הנאצים הסוו את ההשמדה וסיפרו ליהודים כי הם נשלחים למחנות עבודה במזרח.
 2. הנאצים עצמם לא השתמשו בביטויים: השמדה או הפתרון הסופי.
 3. מעולם לא הייתה בהיסטוריה האנושית השמדה מתועשת כדוגמת "הפתרון הסופי" והיהודים לא יכלו לדמיין אותה.
 4. הנאצים נקטו בהטעויות כגון, שבירת רצף המשלוחים והפסקתם בכדי ליצור בקרב היהודים אשליה שכוונת הנאצים הייתה לדלל ולא השמדה טוטאלית.
 5. מחנות ההשמדה הוקמו באזורים מיוערים ודלילים באוכלוסייה בכדי למנוע מפולנים להבין ולהפיץ את השמועה.
 6. הנאצים עשו מאמצים לבדוד את הגטאות ולמנוע מהם תקשורת עם העולם שמעבר לחומות.
- א.5. הסיבות להצטרפותם של לוחמים יהודים לצבאות בעלות הברית הן :
1. היו מדינות בהם היה הונהג גיוס חובה.
 2. בכדי להצטרף למלחמה נגד הנאצים מתוך תחושת זעם ונקמה.
 3. מתוך הרגשת הפטריוטיות הלאומית לצבא ולמדינה בתוכה חי.
 4. בכדי למנוע תגובות אנטישמיות כלפי היהודי שמשמט ממלחמה שמצילה את היהודים.
 5. למעלה מ-35,000 מתנדבים מקרב הישוב היהודי בארץ ישראל התנדבו לשרת בצבא הבריטי. בכדי להכניע את הנאצים ובכדי לרכוש מיומנות צבאית.
- סיפורו של אחד הלוחמים היהודיים כפי שמופיע בספר הלימוד של קידום.
- ב.5. שלושה מהגורמים שהשפיעו על יחס האוכלוסייה המקומית כלפי היהודים :
1. משטר כיבוש נוקשה שהכביד את המצוקה של התושבים המקומיים.
 2. מסורת אנטישמית.
 3. מסורת ליברלית כדוגמת דנמרק.
 4. אמונה נוצרית אדוקה שרואה בכל אדם עולם ומלואו.
 5. זיהוי היהודים כקומוניסטים במדינות הבלטיות.

:Commented [YG1]

פתרון בגרות בהיסטוריה

חסידי אומות העולם – מתוך הלימוד והספר של קידום: שינדלר, פאנקייבויץ', סוגיהרה...

6א. הסבר את הדילמה של חברי היודנראט בנוגע ליחס אל המחותרות בגטאות:

1. כשהיהודים בגטאות הפנימו והבינו שהשמדה היא עובדת החיים, הם כבר לא התנגדו לקיום המחותרות בגטאות. אחת הדילמות הייתה מתי למרוד?
2. דילמה שנייה הייתה האם למרוד מתוך הגטו או לצאת ליערות לפעול כפרטיזנים.

6ב. מטרות המרד בגטאות היו:

1. שלא ללכת כצאן לטבח
2. למען שלוש שורות בהיסטוריה
3. לנקום ולהרוג גרמנים

ייחודו של מרד גטו ורשה הוא:

1. היה המרד הארוך ביותר
2. כל תושבי הגטו השתתפו בהכנות ובקרבות
3. היה המרד העירוני הראשון נגד הנאצים
4. המרד תוכנן במשך שלושה חודשים.